

Asia: OM 6/58/2016

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle saamen kielilain muuttamisesta

Kysymykset / Gažaldagat / Koččamušah / Kõõčmõõžž

Yleiset huomiot luonnoksesta hallituksen esitykseksi saamen kielilain muuttamisesta /Oppalaš fuomášumit hápmosa birra, man ráđđehus evttoha riikkabeivviide sámi giellalága nuppástuhttimis /Almoliih huámmášumeh hammiittásâst haldâttâs oovdânpyehtimin säämi kielâlaavâ muttemist /Takai vuámmšõõžž häämstõõžž pirr halltõõžž čuá'jtõssân sää'm kíõll-lää'jj mu'ttmest

Saamelaisalueen koulutuskeskus pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja luonnosta pääosin asianmukaisena.

Saamelaisalueen koulutuskeskus pitää tärkeänä, että saamen kielilain tulee koskea kaikkia saamelaisia ei vain saamenkielisiä.

Saamelaisalueen koulutuskeskus esittää luonnoksessa huomioitavaksi lapsia ja nuoria koskevaa saamenkielisen kouluopetuksen saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella sekä luonnoksessa huomioitavaksi saamenkielisten työntekijöiden vähäisen määrän viranomaisissa ja elinkeinoelämän palveluksessa. Saamen kielilaisissa tulisi myös huomioida tieto- ja viestintäteknologian asettamat vaatimukset opetustyössä. Digiajan opetusmenetelmät, oppimateriaalit, välineet, ohjelmisto ja laitteisto tulisi olla hyödynnettävissä niin, että opetusta voidaan antaa saamenkielisenä verkko-opetuksena.

Onko esityksessä huomioitu kaikki relevantit viranomaiset ja ovatko viittaukset viranomaisiin ajan tasalla? / Leatgo evttohusas vuhtiiváldon buot relevánta eiseválddit ja leatgo čujuhusat eiseválddiide áiggi dásis? /Láá-uv oovdânpyehtimist valdum vuotân puoh merhâšittee virgeomâhááh já láá-uv čujottâsah virgeomâháid áäigi tääsist? /Lie-go čuá'jtõõžžâst valddum lokku puk relevaant ve'rggnee'kk da lie-go vi'jttjõõžž ve'rggñii'kki árra ääi'j tää'zzest?

Saamen kielilain 2 §:n mukaan viranomaisista, joihin lakia sovelletaan tulisi lisätä Saamelaisalueen koulutuskeskus. Oppilaitos on valtion omistama oppilaitos, jonka tarkoituksena on lisätä erityisesti saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisten kotiseutualueen elinkeinoelämän

tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Tarkoituksen toteuttamiseksi koulutuskeskus järjestää ammatillista koulutusta ja saamen kielen ja kulttuurin opetusta sekä tuottaa ja kehittää niihin liittyvää oppimateriaalia, verkko-opetusta ja muita opetuksen tukipalveluja. (L252/2010).

Saamen kielilain 25 §:n mukaan virkavapaus ja vapautus työstä saamen kielen taidon hankintaa varten tulisi koskea myös Saamelaisalueen koulutuskeskusta. Toteuttaakseen tehtävänsä erityisesti saamelaiskulttuurin säilyttämisen ja kehittämisen osalta oppilaitoksen henkilökunnan tulisi saada saamen kielilain mukaisesti palkallinen virkavapaus ja vapautus työstä saamen kielen taidon hankkimista varten.

Saamen kielilain 31§:n mukaan valtiolla on taloudellinen vastuu lain soveltamisesta aiheutuvien erityisten lisäkustannusten kattamiseksi. Saamelaisalueen koulutuskeskus tulisi lisätä valtionavustusta saavaksi organisaatioksi edistäessään saamen kielilain toteutumista koulutustoiminnallaan. Muun muassa kattavan saamenkielen ja -kielisen opetuksen takaamiseksi saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella asuville lapsille ja nuorille sekä sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluissa toimivien saamenkielisten työntekijöiden pätevoittämistä ja kielikoulutus edellyttää erillistä rahoitusta.

Olisiko syytä sisällyttää lakiin erillinen säännös kielellisistä oikeuksista sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluissa ja tulisiko tämä tehdä lain 32 §:ää muuttamalla vai lisäämällä kokonaan uusi säännös? Tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut on mainittu voimassa olevan lain perusteluissa, mutta käytännössä kielelliset oikeudet toteutuvat sosiaali- ja terveydenhuollossa huonosti. / Galggašii go láhkii biddjot sierra mearrádus sosiála- ja dearvvašvuodabálvalusaide guoski gielalaš rivttiin ja berrešii go dán dahkat nu, ahte nuppástuhtá lága 32 paragrafa vai lasihuvvogo ollásit ođđa njuolgáduš? Dál sosiála- ja dearvvašvuodabálvalusat leat namuhuvvon fámus leahkki lága vuodustusain, muhto geamádagas gielalaš rievttit ollašuvvet hejot sosiála- ja dearvasvuodafuolahusas. / Kolgáččij-uv laahân siskálmittid sierá njuolgáduš kielálijn vuoigádvuođain sosiaal- ja tiervásvuodáhuoláttáspalvâlusâin ja kolgáččij-uv tom toohâđ nuuvt, ete muttoo laahâ 32 § vâi nuuvt ete lasettuvoo ollásávt uđđa njuolgáduš? Tâäl sosiaal- ja tiervásvuodáhuoláttáspalvâlusah láá mainâšum vyeimist orroo laavâ vuáđustâsâin, mutâ keevâtlávt kielálih vuoigádvuođah olášuveh sosiaal- ja tiervásvuodáhuoláttâsâst hyeneeht. / Le'čči-a máinn sii'skeed lákka jee'rab šiöttâlm kíõl'laž vuõiggádvuođin sosiaal- da tiõrvásvuõttkääzkkõõzzin da õõlgči-a tát tuejjeed láá'jj 32 § muu'ttee'l avi láá'zztee'l obbnes ođđ šiõttâlm? Tán poodd sosiaal- da tiõrvásvuõttkääzkkõõzz lie peággatm viõggâst áárrai láá'jj vuáđtee'lmin, leša tuõttjie'llmest kíõl'laž vuõiggádvuođ teáuddje sosiaal- da tiõrvásvuõttuõlâst hue'neld.

Onko esityksessä otettu riittävästi ja tarpeeksi kattavasti huomioon meneillään oleva maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistus ja sen tuomat muutokset? / Leatgo evttohusas váldon doarvá vuhtii jođus leahkki eanagotte- ja sosiála- ja dearvvašvuodafuolahusa ordnenodastus ja nuppástusat, maid dat miellidibuktá? / Láá-uv oovdânpyehtimist valdum nokko ja tuárvi luávden vuotân joođoost orroo eennâmkodde- ja sosiaal- ja tiervásvuodáhuoláttâs ornimuđâsmittem ja ton pyehtim nubástusah? / Lie-go čuá'jtõõzzâst valddum ri'jtteeninalla lokku jáá'ttmen áárrai máddká'dd- da sosiaal- da tiõrvásvuõttuõl já'rjstemoođõõzz da tõn pu'httem muttâz? Kátt-a čuá'jtõs nokk puárást jáá'ttmen áárrai máddká'dd- da sosiaal- da tiõrvásvuõttuõl já'rjstemoođõõzz da tõn pu'httem muttsid?

Onko esityksessä huomioitu oikein viittaukset muuhun lainsäädäntöön? / Leatgo evttohusas váldon riehta vuhtii čujuhusat, mainna čujuhuvvo eará lahkamearrádusaide? / Láá-uv oovdânpyehtimist valdum vuotân olmânáál čujottâsah eres lahâasâtmân? / Lie-go čuä'jtõõzzâst valddum puârast lokku vi'jttjõõzz jee'res lää'jjseâttmõõžž árra?

-

Mäenpää Maritta
Saamelaisalueen koulutuskeskus